

Hirdetési díj:	
Egész évre	12 fr.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hóra	1 „

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:	
Négyezer használt garmond sorára 6 kr.	
Bélyegző minden hirdetés után 20 kr.	
Nagyobb és gyakori hirdetésekkel külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.	

Hirdetéseket felvesznek:

Kécsen: Oppelt Alajos (Wollzeile 29)
Haasenstein és Vogler (Neuer Markt 11.)
Pesten: Lang Leopold (Erzsebet-ter 9 sz.)

Nyitási díjak:

garmond sorára után 20 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállítás:

Belső-farkasutca 76. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.

„KELET”

politikai és közgazdasági napi lap
hatodik évnegyedére

kérjük az előfizetési pénzek mielőbbi beküldését, legcélszerűbben postai utalványlapokkal.

A lap szellemi része felől kezeskedik a szerkesztőség buzgalma és a munkatársak bőv sorozatának szakavatottsága.

A lap kiállítása körül alólírott kiadó-hivatal minden kitelhetőt elkövet, hogy a t. előfizetők méltó igényei kielégítenek.

Az előfizetési árak a régiek:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egyhóra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

8 előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálunk t. gyűjtőinknek.

Végül figyelmeztetjük t. előfizetőinket a különös kedvezményre, melyben, olesó könyvek megszerzése által, a „Kelet” előfizetői részesülnek.

A „Kelet” kiadóhivatala.

Pest, máj. 29. 1872.

(A.) Tisza Kálmán ur a „Hon”-ban és „Ellenőr”-ben folytatja azon polémiát, mely a bal és a szélsőbal közt hetek óta megindult, s mely Kossuth közbelépése után némi érdekességet nyert. Tisza Kálmán ur pártja közlönyeiben válaszol a turini emigrans szenvedélyes támadására, de ezen válasz olyan szintelen, olyan ügyefogyott, oly módnélkül alázatos, mint Debreczen exképviselőjének egész politikai szereplése. Csak egy pont van benne, mely némi figyelmet érdemel. Végre Tisza is kimondja, hogy olyan ember, ki évtizedek óta távol van a haza földjétől, nem ítélhet elfogulatlanul a haza viszonyairól. Ezt pártunk is száz ízben mondotta már, valahányszor Kossuth csallhatatlan bölcsességgel akart ítéletet mondani közügyeinkről, melyek természetéről fogalma sincs.

Mert az, hogy maga Kossuth az utolsó huszonnégy év alatt semmit sem változott, hogy az 1848—9 világrendítő fergetege gondolkodási irányát a salaktól meg nem tisztította, hogy ő ma is a vér és vas embere, mint akkor, midőn a magyar fajt az örvény torkába sodorta, Kossuth ezen következtetésre — mi tulajdonképen a képzelhető legnagyobb következtetés — még nem bizonyítja azt, hogy maga az élet, magok a viszonyok sem változtak volna. Nézeteink önértékéről és céljainkról szerencsésen megváltottak. Nem kívánunk többé olyat, minek kivívásához vagy biztosításához elegendő erőnk nincsen; akarunk a valóság korlátai közt mozog, de a mit valóban akarunk, mi hitelünk alapját képezi, azt megvalósítjuk, nem gyermekek szeszélyivel, hanem férfias határozottsággal.

Nem csoda tehát, hogy a régi, a véráztatott s a nemzet által oly drágán megfizetett alapon álló Kossuth és hazánk mai viszonyai közt áthidalhatatlan ür távolság, s hogy a közeledés a kettő közt csak iszonyú beföradalmak útján érhető. Csak egy pillantást kell vetnünk ama párt szerény, szellemi tekintélyre pedig boldus környezetére, mely ma Kossuth pi-

ros zászlója köré sorakozik. Egy két jó szándéku, de rosszul nevelt emberen kívül kiket találni Kossuth környezetében? Nehány ámitót, s néhány ezer ámitottat. Az ámitók a társadalom ama fajához tartoznak, melyet most Franciaország mint vészett ebeket összefogdos s hogy ártalmatlanná tegye. Ausztráliának egy távoli szigetére szállítja. Mi nem kívánunk így bánni e szenvedély-ragadta fractióval, kik a sajtóban, a közéletben dühöngenek s a becsületes törekvéseket sárba kívánnák rántani. Az 1848. dicsőség rongyaiba burkolózva, annak morzsáin élőködve iparkodnak ez ámitók carriéret csinálni s önző szándékait kielégítéseért készek egész Magyarországot folgyujtani, mint a communisták Párist. Mi csak sajnálni tudjuk őket, miután népünk józansága biztosítékul szolgál az általuk okozható romlás ellenében. Ámbár fájdalom! hazánkban a népnevelés ügye még oly gyenge lábbon áll, hogy az ámitottak nagy számán sem szabad csodálkoznunk. A tudatlan, ösztönei után induló tömeg egy része az ámitók által elcsábítva ott áldoz a Kossuthianizmus még Tisza által is elítélt oltárán s nem veszi észre, hogy csak eszköznek használtatik s előbb-utóbb maga lesz az áldozat. Ily elemekből áll Kossuth pártja, ily forrásból meríti ismereteit hazánkban s ily információk után akar viszonyainkról infallibilis ítéletet mondani! Mi csak arra vagyunk kíváncsiak meddig fog a törvény ezen igazságokkal szemben szemet hunyni s mikor jő el az idő, midőn a megállj! fog hangzani az ámitók fülebe. Hogy Kossuth a törvényteleniséget, az anarchiát, a forradalmat és polgárháborút hirdeti — az majdnem minden nyilatkozatából kitűnik, s még Tisza K. is elősméri, bár majdnem engedelmekérve, midőn a szélsőknek oly eljárást tulajdonít, „mely nehezíti az alkotmányos változást” s mely így e szerint nem „alkotmányos” változásra, azaz forradalomra vezet. Csak arra vagyunk ezek folytán kíváncsiak, hogy miként egyeztetni meg Tisza K. sokat emlegetett loyális kormányképességével azt a Kossuthal szemben most is használt mentegetőzést, hogy c párttal (a szélső ballal) „alkalmasint sokszor fog közreműködni a jövőben is.”

A leendő „alkotmányos” ministerelnök (!) a nem alkotmányos” eljárást követő párttal?!

A bárány — a tigrissel. Igaz, Doré G. mesteri festményén egymás mellett láthatod e két szélsőséget — t. i. a természet forradalmának, az özönviznek ábrázolásában.

Nekünk nem kell politikai — özönvíz!

Román lapszemle.

A „Federatiunea” 51-ik számában dr. Hodosiú József. az ismert nemzetiségi volt képviselő, programot bocsát közre, mely reánk nézve a legérdekesebb, mivel egy részről csak is az erdélyi ügyekkel foglalkozik, de inkább az okból, mert ebből ismerhetjük meg azon eszméket, melyekkel a szélső ideákkal saturált vezérfráterek Erdély iránt viseltetnek:

Midőn egy kormány — legyen az törvényes vagy törvénytelen, akaratjából, vagy a körülmények kényszerűségéből, alkalmat ad az elnyomott népnek, hogy az kívánalmait kifejttesse, a népnek ez alkalmat meg kell ragadnia, — ugy azonban, hogy ez semmi káros befolyással ne legyen veszeztetett jogaira, el kell, hogy menjen a nép odáig, a míg nem veszélyeztetni hazája autonómiáját s függetlenségét, valamint politikai, nyelvi és nemzetiségi jogait, s azon törvényeket, melyek mindezeknek biztosítékai.

Meg van győződve, hogy az erdélyi románok még mindig Erdély autonómiája s függetlenségéhez, valamint a nemzeti nyelv s az ezeket biztosító törvényekhez tartják magukat.

Igen de mindez most Erdélytől el van véve! El van véve, de nincs elveszve, mivel azok még visszaszerezhetők, s vissza is kell szerezetniök.

Az egyetlen törvényes út erre az erdélyi országgyűlés összehívása.

A ki ismeri Erdély történelmét, az tudja, hogy akárhányszor, a midőn Erdélyben a magyarok vagy a többi politikai nemzetek jogaikban sérelmet szenvedtek, egy orvosszerű volt, — ez az országgyűlés. Ez pedig mindig használt.

Világos ebből, hogy a románoknak most, a midőn Erdély alkotmánya fel van függesztve, midőn azon törvények, melyek saját hazájokban a többi nemzetekkel egyenlő politikai s nemzeti jogokat adnak, el vannak törölve, — nem lehet, nem szabad egyebet tenni, mint közreműködni, hogy az erdélyi országgyűlés mielőbb összehívassék.

Erre nézve pedig a czélt következőleg lehet elérni. A kormány keveset dönt erre nézve, hogy az törvényes vagy törvénytelen — összehívott bennünket képviselő választásra. Menjünk. De ne azért, hogy képviselőt válasszunk a pesti országgyűlésre, hanem, hogy válasszuk meg azon egyeneket, kik a mi elveinket vallván, az erdélyi országgyűlés összehívására közreműködjenek.

Legyen tehát a választásoknál a jelszó: az erdélyi országgyűlés összehívása.

Ezen jelszó, ezen lobogó alatt menjenek a választói urnához a románok, kik választásra képesítettek.

Lépvisselől pedig csakis azon románokat válasszák meg, kiknek ez a politikai hitvallások. S mást semmi esetre sem. Még azon körülmény, hol a románok kisebbségben is vannak, csak azokra szavezzanak, kiknek ez a jelszavuk, mert azok is az erdélyi románság képviselői lesznek.

Az így megválasztandó képviselők gyűljenek össze, s éret tanácskozás s megfontolás után határozzák el, hogy az erdélyi országgyűlést hogyan lehetne összehívni. A pesti országgyűlésre azonban el ne menjenek.

Némelyek azt mondják, hogy az erdélyi románok válasszanak ellenzéki képviselőket a pesti országgyűlésre.

Ea azt mondom, az erdélyi románoknak nem lehet sem az ellenzék, sem a kormány-párttal szavazni, egyik olyan, mint a másik, az ellenzék a románok irányában semmivel sem jobb, a kormány-pártnál. Mekünk románoknak erdélyi országgyűlés kell, s egyéb semmi. A ki ezt akarja: barátunk, más mindenki ellenségünk. Ez jelenben, és ez kell hogy legyen jövőre is az erdélyi románság politikai hitvallása.

A románok nemsokára össze gyűlnek, hogy a candidatusok névsorát elkészítsék. Tartásuk szem előtt a létrehozandó programmal ezen három szót: Erdély országgyűlésének összehívása. — (Ajánljuk a programot Moldován G. ur figyelmébe)

Dr. Hodosiú, ki a Királyhágtontuli románság tulsó részének legtekintélyesebb vezérfeje, ezen programot által a gyulafehérvári konferenciára kívánt hatni.

Nem tudjuk, hogy lesz-e ezen célzatának valami eredménye, de, hogy a józanabb románoknál akkor, midőn a passivitással felhagyott, ez már túllépett álláspont, az bizonyos. Megvárjuk a románágtól, hogy a Nagy-Szebenben tanúsított szép magatartással felhagyni nem fog, s komoly megfontolás, s keserű tapasztalatok után, nem a politikai hobortokat, hanem a nemzet s a haza jólétét fogja zászlójára jelszó gyanánt fölírni.

Az utolsó „levél”

(M. A.) „Megbuktatni az ugynevezett Deákpartot: ez legyen önök előtt a feladat. Mindn változás „chance” a haza megmentésének lehetőségére.” — E jelentőségteles sorokat azon levélből irtuk ki, melyet Magyarország nagynevű „hontalan”-ja, Kossuth Lajos a küszöbön álló választások alkalmából párthíveikhez intézni jónak látott.

Megszoktuk már Kossuth nyilatkozataiban azon elkecseregett kedély hangulatot a ha-

zafias elfogultság azon vak pessimizmussát, az eredménytelen lélektusa azon sötét színezését, mely sehol sem lehet annyira igazolható, mint épen ő nála, mint egy hontalan, vagy ha úgy tetszik, egy száműzött eszmavilágában.

Az utolsó „turini levél” csaknem egészen nélkülözi a tűnődő hazafiasságnak ezen elegi-cus hangját, a multak emlékeiből táplálkozó eme sötét világnézetet. E levél nem beszél, mint az eddigiek, a „sír ből az élethez”, e levélben nem itél — mint egyik lapársunk véli — „egy meghalt nyugtalan szellem a föld porához bilincselte emberek cselekedetei fölött.” Egy életre hívó felkiáltás, egy küzdelmi jelszó akart e levél lenni; a politikai vezér programja, a hadparancsnok napi parancsa, ez, s mint ilyen, egészen más szempontból esik bíráló alá, mint Kossuth eddigi melancholicus ömlengései.

A „va banque,” a mindent kockára tévés politiciaja, melyet Kossuth és elvtársai útnak előttük legalább még soha nem jelentkezett e levél tartalmához hasonlító kirívó, hasonlóan visszatükröző alakban. Mintha csak egy könnyelmű játékos állana előttünk, ki még egyszer kockára akarja tenni mindenét, nem azért, hogy nyerjen, hanem, hogy — kárt okozzon ellenfelének!

Nem a haza jogainak, alkotmányának kifejlesztése és megszilárdítása: nem a nemzet értelmi és anyagi erőinek fejlesztése; nem a jó vót biztosító eszközöknek megteremtése, hanem — a Deákpart megbuktatása Kossuth előtt a feladat!

Még az ellenzéki elvek diadalra jutása is csak mellékes valami az ő szemei előtt. Ne ki csak „változás” kell, saját szavai szerint „minden változás esély lévén a haza megmentésének lehetőségére?”

Ily veszélyes tant még alig hirdettek valaha e nemzetnek. S még fokozza e tan veszélyes voltát a jelen válságos napok természete; fokozza azon körülmény, hogy most minden párt, minden fractio csatába szállt, mindenik „változás”-ra törekszik. Kossuthnak mindegy, bármelyik jut is diadalra, csak hogy „változás” legyen. Ő nem törődik azzal, ha egy reactionarius párt a Bach-Schmerling korszakot idézi vissza; ha a Miletics-Babesiu-k a haza integritását csorbítják meg; ha egy forradalmi áramlat a vérvörös lobogónak szerez is diadalt: neki csak „változás” kell, előtte a Deák-párt megbuktatása a „feladat.”

A hazafiának érző lélek valóban elborul fájdalmában, ha meggondolja, hogy nincs oly alkotmány, haza- és nemzet ellenes párt, mely alá ne írhatná a Kossuth idéztük szavaiban foglalt programot; mely ne burkolhatná be legbűnböszőbb üzelmeit is Kossuth Lajos azon mondatába, hogy „minden változás” „chance” a haza megmentésének lehetőségére!

Horváth Boldizsár programja.

(Folytatás.)

Mindemellett, ha nem követek el visszaélést Önök türelmével, uraim, — kiemelem a főbb részlöketek. (Halljuk.)

Első sorban áll a felsőház rendezése. A mai főrendiház sem határozatlan jogkörénél, sem egybeállításánál fogva nem maradhat továbbra fenn.

A felsőház rendeltetése az, hogy a pártok felett állván, erkölcsi tekintélyével, tudományával, higgadságával ne legyen akadályozója az alsóház törekvéseinek; hanem csak mérseklője akkor, ha azt nem a pártszenvédegy tulragadta volna a kellő korlátokon. E szerint a felsőház nem bírhat a korlátlan veto jogával, mert ez megbiúsítása lenne a nemzet akaratának, a mely képviselői által az alsó házban nyilatkozik. A felsőház rendezésénél tehát egyik lényeges szempont az, hogy annak viszonya az alsóház irányában szabatosan megállapítások s visszavetési joga kellő korlátok közé szoríttassék.

A másik irányadó szempont, a melyre a felsőház alakításánál figyelni kell, az: hogy ne vigyük be oda akaszt szellemet, hogy ne tegyük azt egyes privilegizált osztályok monopoliumává, vagy egyoldalú, önző érdekek személyesítőjévé (helyeslés); továbbá, hogy tagjai a mennyiben a korona kinevezése folytán foglalt nának helyet, a törvényhozás füg-

geitensege tekintetéből elmozdíthatlanok legyenek.

Intézményeink sorában hiányzik az állam-törvényesség. Még mint a kormánytagja penditettem volt meg ez eszmét, de az, fájdalom, nem talált viszhangra.

A bírói hatalom gyakorlásáról alkotott törvénynek egyik alapelve: a közigazgatás elkövetése a törvénykezéstől. Amde ez elv nem vihető egész teljében keresztül mindaddig, a míg nem gondoskodunk egy független s elmozdíthatatlan tagokból álló testületről, a mely közigazgatási ügyekben a legfőbb fórumot alkossa. Most e fórumot a különböző miniszterek gyakorolják, mindenik a maga szakmájában. Ez állapot tarthatatlan s merőben ellenkezik egy rendezett államélet követelményeivel. A miniszternek joga és hivatása a kormányzás, nem pedig a bíraskodás. Kibocsáthat alkotmányos hatáskörének korlátai között rendeleteket, de nem hozhat ítéletet. Az ítélethezozás jogát, valamint a törvénykezés terén nem, úgy közigazgatási ügyekben sem szabad politikai hatalom kezébe letenni. (Ugy van!)

Szükségesnek tartom tehát az állam-törvényesség mielőbbi felállítását.

Szintugy hajótörést szenvedtem az államtanács eszméjével is, habár soha sem volt célt az az akár a volt francia, akár a volt osztrák hasonnevű intézmények hatáskörével ellátni s a felelős parlamenti kormányt koordinálni, vagy azzal ellentétbe állítani. Ezen intézmény nagy bóderejű hivatása abban állana: hogy előkészítse a törvényjavaslatokat az illető szakminiszter által kijelölt irányban s alapelveken, a melyek iránt csak akkor ténne észrevételt az illető miniszternek, ha azok összeütközésbe jönnek valamely organikus törvénnyel, vagy egy más szakminiszter által fölláttott alapelvvel. Ez esetekben a minisztertanács döntene.

A kodifikáció, tisztelt polgártársaim, egyike a legnagyobb és legnehezebb feladatoknak. Oda nemcsak a hazai törvények és viszonyok alapos ismerete kívántatik, hanem az is, hogy éber figyelemmel kísérjük az összes európai törvényhozás fejleményeit, a tudomány vívmányait s az új alkotások gyakorlati eredményeit. E feladatot nem lehet dilettánsok által megoldani.

Ez okból ma is hangsúlyozom az államtanács elodázhatlan szükségét, mint a mely nélkül törvényhozási alkotásainkban a következetes irány, az egyöntetűség, a kellő összhangzat mindvégig hiányozni fog. Egyébiránt nem az elnevezése, hanem a testület hatáskörére s egybeállítására helyezvén a főszlyt, — azt vajjon e testület államtanács vagy kodifikáló bizottság nevét nyeri-e a keresztségben, alrendű kérdésnek tekintem.

Közlekedési ügyeinkben nemzetünknek egy nagy hibája van: az, hogy csak vasutakért lelkesedünk, ellenben közutainkat alhanyagoljuk. (Ugy van!) Ez, orvosi nyelven szólva, annyi: mint megteremteni a test nagy artériáit, ellenben megelégedni a kapilláris idegekről, holott ez utóbbiak nélkül a nagy artériák jótékonyága elvész a testre nézve (Tetszés.)

Ez okból ma is hangsúlyozom az államtanács elodázhatlan szükségét, mint a mely nélkül törvényhozási alkotásainkban a következetes irány, az egyöntetűség, a kellő összhangzat mindvégig hiányozni fog. Egyébiránt nem az elnevezése, hanem a testület hatáskörére s egybeállítására helyezvén a főszlyt, — azt vajjon e testület államtanács vagy kodifikáló bizottság nevét nyeri-e a keresztségben, alrendű kérdésnek tekintem.

Közlekedési ügyeinkben nemzetünknek egy nagy hibája van: az, hogy csak vasutakért lelkesedünk, ellenben közutainkat alhanyagoljuk. (Ugy van!) Ez, orvosi nyelven szólva, annyi: mint megteremteni a test nagy artériáit, ellenben megelégedni a kapilláris idegekről, holott ez utóbbiak nélkül a nagy artériák jótékonyága elvész a testre nézve (Tetszés.)

Ennélfogva fontosnak tartanám, ha a vasutak sporadikus megszavazása helyett, mindelelőtt közlekedési rendszerünk egész összességében, vasuti és közúti hálózatunk együttlegesen s összhangzatosan állapíttatnának meg. (Zajos helyeslés.)

Egyik főfeladatunk gondoskodni az ország biztonságáról, a honvédelem eszközeiről. A közös hadsereg megszűntetése azonban, s egy külön magyar hadsereg alakítását nem tartom sem lehetőségre, sem célszerűnek. Lehetőnek azért nem: mert alternálva a kiegyezést; s célszerűnek azért nem: mert elviselhetetlen terheket rakna a nemzet vállaira. Ellenben semmi akadályt sem látok arra nézve, sőt kíváncsún ismerem el, hogy honvédségünk, mint a közös hadsereg kiegészítő része, mielőbb műszaki csapatokkal is elláttassék. (Élénk tetszés.)

Legközelebbi teendőink sorában fontos helyet foglal el a vallásügyi rendezése is. Az 1848-iki törvények kimondván a vallások jogegyenlőségének elvét, nagyon természetes, hogy a katolika vallás többé nem követelheti magának azon előjogokat, a melyeket a multban birt; de viszont épen a jogegyenlőség elvénél fogva méltán igényelheti ugyanazon autonómia, ugyanazon függetlenséget az államtól, a

melyet a többi vallások élveznek. (Helyeslés.) A törvényhozás elé tartozik ugyan megszűntetni a viszonyt, a melyben a katolika vallás eddig, kiváltságolt helyzeténél fogva az állammal állott; de a törvényhozás e viszony fölbotásáig színtoly kevéssé tagadhatja meg, mint azt, hogy az elválás után a katolikus javak és alapítványok a katolikusok önrendelkezése alá helyeztessenek. (Helyeslés.)

Nem tartok Magyarországon azon surlódásoktól, a melyek az egyházi s állami hatalom közt némely államokban most napi rendben vannak. A magyar klerus, a mely vallási kötelességeit mindig kitudta egyenliten s öszsze tudta egyezteteni hazája szeretetével, — azon klerus, a melylyel hazafiai érület tekintetében a világnak egy klerusa sem vetelkedhetik, — azon klerus, a melynek oly nagy része volt minden időközön át a magyar állam megmentésében, föntartásában s emlékében: bizonyosan tartózkodni fog ezentul is megámadni az állam kétségbe nem vonható jogait, valamint mi viszont óvakodni fogunk a beavatkozástól az egyház belügyeibe. Csak egyet nem kell szem elől tévesztelnünk, azt, hogy nem szabad az ügyet a szenvedélyek terére átvinni s egymás ellen bizalmatlanságot szítani. (Ugy van.) Ismétlem, azon klerusról, a mely csak legujabban is határozottan visszautasította azok szövetségét, a kik a vallást önző politikai céljaikra eszközül akarták felhasználni, — azon klerustól, a melynek hazafiai érülete nem engedte, hogy egy külön katolikus párt alakítása által elszakadjon tőlünk, hanem e táborban foglalt helyet, a mely a modern állam, a gyökereis reform, a szabadelvű demokrácia jel-szavait hangoztatja: — ezen klerustól nincs mit tartanunk nekünk, a kik a politikából kizárjuk a vallást, vagy csak annyiban fogadjuk be azt, hogy itt is mint ott, a jogegyenlőség, a szeretet és békülékenység tanát követjük barát és ellenfél irányában egyiránt. (Élénk tetszés.)

Szónok most az igazságügyre tér át és elmondja azon mozzanatok, melyeket e téren ministersége fölmutathat. Első feladatnak tartotta a bírósági szervezet, az eljárás rendezését, csak azután akart áttérni az anyagi jogra.

„Mielőtt azonban magával a bírói szervezet tervével fölfejtsem volna, törekvésem oda irányult, hogy megszerezsem a bírói szervezet nélkülözhetlen életföltételeit azon alapelvek törvényhozási elfogadása által, a melyeket e tekintetben Európa majdnem minden művelt állama magáévá tett.

Magával a bírósági szervezet tervével már nem voltam oly szerencsés. Tervezetem, a melynek szlypontja a törvényszéki terület körök helyes beosztásán nyugodott, mi nélkül olcsó, gyors és pontos igazságszolgáltatást én nem tudok képzelni, hajótörést szenvedett leginkább pénzügyi aggályok s nehézségek szirtjein s helyébe compromissum utján egy ideiglenes szervezet állíttatott, a melynek egyetlen egy jó oldala van: az, hogy ideiglenes. (Derűtség.)

Még most is fájjalom e váratlan s kedvezőtlen fordulatot; fájjalom nem egyéni érdekeim szempontjából, hanem fájjalom országos érdekek szempontjából; fájjalom azért, mert lellem mélyében megvagyok győződve, s a későbbi eredmények igazolni fogják állításomat, hogy az ország tervezetem elejtésével pénzügyi tekintetben is világos veszteséget szenvedett.

Kedvenc eszmém volt a békebírói intézmény meghonosítása szerint gazdálkodási szempontból, részint pedig azért, hogy az autonom elemekbe új életet öntsek s a birtokos intelligenciának tért nyissak a közügyek díjtalan szolgálata által, erkölcsi jogosultság alapján visszaszerelni azon befolyást és tekintélyt, a mely a két utolsó évtizedben fokozatos hanyatlásnak indult, s a melynek újra ébredése társadalmi s állami érdekből annyira kíváncsún volna. (Helyeslés.) Miután azonban a meggyőződésének kérdése a békebírói intézményre nézve kedvezőtlen megoldást nyert törvényhozás utján; ezen eszméről le kelle mondanom.” (Vége követk.)

19-ik közelemény

a Kolozsvárt felállítandó árvaházra történt adakozásokról.

Br. Bornemisza Ignác né ivén folytatás.

500 frtos alapítványt tett

Gr. Nemes Jánosné.

Alapítók 100 frttal.

Dr. Ince Miklósné

Béldi Istvánné

Béldi Tivadarné

Cserei István

Gr. Bethlen Miklósné

Capellinén sz. Szacsavai Anna

gr. Nemes Vinczéné

gr. Nádasdy Ferenczné

összeg. 800 frt

Részvényes 2 frt évi díjjal.

Voith Gergelyné 1 részvény

évi összeg 2 frt.

Ajándékok.

Dr. Blombergné 10 frt, Adolf Adler von capellini 10 frt, gr. Haller Ferencz 20 frt, Sinczki Mihály 10 frt.

összeg 50 frt.

Pataki Dánielné és br. Kemény Istvánné ivén folytatás.

Alapítók 100 frttal.

Kibédi Biásini Domokosné

össz. 100 frt.

Részvényesek 2 frt évi díjjal.

Berde Áronné 1 részvény.

Mádai Jánosné 1

ösv Pataki Dánielné 1

évi összeg 6 frt.

idősb Hincz György 2 örökös részvény-díjba 100 frt urbéri papirt.

Fejér Mártonné és br. Bánfi Dánielné ivén folytatás.

Gál Jenő 2 részv. 4 frt.

Simon Elek 500 frtos urbéri kötvényt ajándékozta.

Pap Miklósné ivén:

Alapítók 100 frttal.

Kovács Gyuláné

Mátrai Béla

összeg 200 frt.

Gr. Béldi Ferenczné ivén folytatás.

Alapítók 100 frttal.

Gr. Béldi Györgyné

gr. Béldi Ákosné

br. Splényi Antal

br. Splényi Albert

gr. Teleki Miklósné

összeg 500 frt.

Részvényes 2 frt évi díjjal.

Vinkler Frigyesné

évi összeg 2 frt.

Ajándékok.

Amalie Richter 5 frt, Rohonc Zsigmondné 2 frt, br. Szentkereszti György 10 frt, br. Szentkereszti Györgyné 5 frt, Veress Sándor 1 frt, Johan Müller 20 kr, Bartha Györgyné 1 frt, Mozes Nuszbaum 40 kr, Klörman Emanuel 3 frt, Egy valaki 20 kr, Orbok Antal 1 frt, Vallerné 40 kr, Egy valaki 50 frt, Egy valaki 5 frt, Orenive 5 frt, Dresztovszky Gusztáv 1 frt, B. Fülöp 1 frt, Sinberger 1 frt, Alleagnó 1 frt, Orecine 1 frt, Ládai Tivadar 5 frt, Ládai Tivadarné 5 frt, Fekete János 6 frt, Dániel Ödön 2 frt, Pongrácz Gergely 2 frt, Dániel Mihály 2 frt, Schiszel 2 frt, Mendel Simon 2 frt, Toth Miklós 2 frt, Emma Makay 2 frt, Földváry Ferencz 5 frt, Pám-filli János 5 frt.

összeg 134 frt 20 kr.

Fogadják a nemes szívű adakozók az árvák nevében hálás köszönetünket

Kolozsvár, 1872. Maj. 29-én

B. Bornemisza Ignác né,

elnök.

Szász Domokosné,

titkár.

Nyilatkozat.

A M. Polgár 115-ik számában azon hirt tévé közzé, hogy én program beszédemben a placetum eltörlesztését, a concordatum visszacszerzését, megválasztásom esetére pedig diurnummainak felét az Olaszországból kiűzött jezsuiták felségelésére stb. stb. ígértem volna.

Ezzel szemben ki kell jelentenem, hogy én mindeddig egyáltalában semmine-mű program beszédet nem mon-dottam. Hogy tehát a fennebb említett s programbeszédem tartalmára vonatkozó hírek minő alappal birnak: azt ítélem meg a t. olvasó közönség.)

Sz.-Udvarhelyt 1872. május 27-én.

Dr. Jenei Victor.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, május 31-én

— O fensége a vallás és oktatásügyi magyar miniszter előterjesztése folytán megengedte, hogy ezentul a pesti tudomány egyetem rendes tanárai a VI., a rendkívüliek pedig a VII. napidíjostályban soroztassanak.

— A király civilistájából 1000 ftnyi évi

*) Azon t. lapok, melyek a fennebbi hirt átvették, kértnek e sorok fölvetelére.

nyugdíjat rendelt a szerencsétlen halál által kimúlt Prikk József özvegyének.

— Zsófia főherceggasszony király ő felsége édes anyja, hosszas kinos vonaglás után kedden reggel 3 órakor Bécsben meghalt. A halálközdelem már az esti órákban kezdődött, s minden pillanatban várható volt a vég. A rohamok szakadatlanul ismétlődtek; a főherceggasszony pillanatokra eszméletlenül volt. Agya körül álltak: a király és királyné ő felségei, s a felséges ház összes tagjai. Éjjélkor ő fensége elveszté eszméletét, mely többé nem tért vissza. Még ezután is három órán át tartott a halál-küzdelem, migmeg, fia: a király ő felsége karjaiban, jobblétre szenderült. A boldogult 1805-ben, jan. 27-kén született. Nyugodjék békében.

— Király ő felsége az árviszujtott cseh-vidékek inségének pillanatnyi segélyezésére tízezer forintot adott saját pénztárából.

— Horváth Boldizsár Szombathelyről visszatérve utjába ejté Rátótot, hol Széll Kálmánnál Deák Ferenczet látogatta meg, rövid ott időzés után azonban csakhamar visszatért Pestre.

— A honvédelmi miniszterium az erdélyi honvédség ügyeit július elsejétől az erdélyi kir. biztosság közvetítése nélkül fogja intézni. Ez ügyek számára a nevezett miniszterium kebelében egy egészen új ügyosztály szerveztetik.

— A városi képviselőtestület tegnap-előtt tartott gyűléséből bizottmányt küldött ki, mely javaslatot terjeszsen elő az iránt, hogy a körünkbe érkezendő miniszterelnök mily ünnepélyességgel fogadtassék. Érkezése azonban pár nappal aligha nem késik, miután Zsófia főherceggasszony temetése szombaton lesz s a magyar miniszterelnök valószínűleg szintén jelen lesz azon.

— Vasárnap, június 2-án d. e. 11 órakor a városház nagytermében a Gyermekek felügyelőket (magyar bonne-okat) képző intézetet létesítő egylet alakítása végett nyilvános gyűlés tartatik, melyre a nevelés-ügy barátait, hölgyeket és férfiakat, különösen a szülőket tisztelettel meghívja a szervező bizottság

— A kolozs-mónostori önkényes tüző-egylet f. hó 29-én választá meg tisztjeit. Csapatparancsnok lett Simon József, mászvezető Szabó Gábor, első szívatyusvezető Pataki Lajos, második szívatyusvezető Tulodgi Samu, szertárnok Bene József, segédtsizt Pethő Miklós. Mint halljuk, az egylet rendszeres szolgálata június elsején veszi kezdetét.

— Nyilvános köszönet. A f. é. május hó 20-án a sétatéren megtartott „nép-ünnepély” rendező bizottsága, e mai napon béterjeszté alólirhoz — mint a sétatér pénztárnakához — részletes számadását, mely szerint ezen ünnepély bevétele, belépti jegyekből f. 1024 70 kr. felülfizetésekből f. 15 30 kr. összesen 1040 frt. — azaz — egy ezer és negyven forint volt; levonva azon bevételről összegből a kiadást f. 295 63 kr. — azaz kétszáz kilencvenöt forint és 63 krral — mint tiszta jövedelem f. 744 37 kr. — hétszáz negyvenegy forint és harminchétf krajczár volt; a midőn ezen összeget a mai napon a sétatéri pénztárba hiány nélkül átvettém, kedves kötelességemnek ösmerem, a sétatér kezelő bizott-sága nevében, a t. rendezőségnek hálás köszönetet szavazni, továbbra is fáradhatatlan buzgalma és jóakaratu pártfogásába ajánlva sétatérünket. — Kolozsvárt 1872. május 22-én. Dr. Hintz sétatéri pénztárnok.

— Makfalva helységében f. évi június 1-én egy m. kir. postahivatal fog életbe lépni, mely a levél- és kocsi-postai küldemények le- és feladásával — utóbbinál csak is 10 font egyes súlyig — foglalkozand, és az erdő-szent-györgyi postahivattal hetenkint négyyszerű küldöncpostajáratok által lesz összeköttetésben. Ezen postahivatal kézbesítési körületét Abod, Akosfalva, Geges, Kibéd Makfalva és Szt. Iván községek képezik.

— Karlsfeldi Schnorr Gyula, hírneves német festő, kit különösen a „Nibelungok”-at kiséző „kitinó rajzai következtében a magyar közönség is igen jól ismer, e hó 24-én meghalt Drezdában, 78 éves korában.

— A királyhagontúli részekben már megindult a táborjárás. Mohácsan „piros” pünkösöd napján két nap folytán garáználkodott a Szederkényi balpártja, szolgabíró szavára sem hederítve, míg végre a honvédségnek kellett kivonulnia. Szalontán pedig a jobboldali Csutak programbeszéde tartása alkalmával nem csak minden insultust elkövettek a Simonyi hívei a jobboldaliaknak, hanem egyet agyonütöttek, egyet nyakszirtton löttek s többet összeverték. Ezek a baloldali „törvényes eszközök.”

— Zeyk József, volt országgyűlési képviselő, a harasztosi ref. iskolának egy ezer forintos erd. földtehermentesítési kötvényt aján-dékozott s 50 frtot tévé ez évi kamatját szintén kifizette, mint ezt Basa Mihály, esperes, jelentéséből látjuk, az Erd. Prot. Közlönyben.

— B. Apór Károly, m.-vásárhelyi k. ítélőtábla elnöke, mint miniszteri biztos, e hó 22-kén látogatta meg a gy.-szentmiklósi kir.

törvényeszkét, mint ottani levelezőnk írja. A vizsgálatai eredménye, mint látjuk, kielégítő volt. A min. biztos ur „hangsúlyozván a mostani mozgalmas politikai időszakot, óva inté a személynézetet a hivatalos tekintélyt sértő beavatkozástól”. Tiszteletére 40 terítékű díszbéd adatott, melyen a törvényszéken és ügyvédi karon kívül a klérus, közös hadsereg, honvédség és polgárság egyaránt képviselve volt. Pohárköszöntőkben, természetesen, nem volt hiány. Az ebéd végét azonban kellemetlenül zavarta meg a Szt. Miklóstól egy órányira eső Szárhegyen kiütött tűz, mely a derék község 3/4 részét tőkéletesen elhamvasztotta, 2000 ember maradt fedél és élelem nélkül, 8 emberélet esett a gyorsan terjedő elem áldozatául, leégett a Ferenciek zárdája s temploma is, a gazdasági épületekkel együtt, dacára annak, hogy a falutól 1000 lépésnyire egy hegyoldalon állt minden összeköttetés nélkül.

— **Klész Erdődi István**, polgár és levéltári requisitor, hosszabb czáfoló levelet küldött lapunk 118-dik számának gyűjtővárosi tudósítására, Lapunk nagyon is igénybe vett tere nem engedi levelének egész terjedelmében való közlését, melynek facitja amúgy is csak annyi, hogy Erdődi ur rágalomnak nyilvánítja azt, hogy ő „követjelölt Puskás ur elfogadására kiment volna, s annál inkább, hogy ott szónokolt volna; sőt egyáltalán híre sem halotta, hogy bárki is megjelent volna e bevonulásnál.” Ez alkalommal igen szívesen kérjük t. levelezőinket, hogy tudósításaikat minél rövidebbre szabva a tárgyilagosságot és igazságát soha szem elől ne téveszték közleményeikben.

— A torna-vívó intézet felépítéséhez már a jövő héten hozzá kezdenek. Az intézet felépítését, melynek a szerződés értelmében november 1-ig készen kell lennie, Debreczeni Balázs helybeli derék építő mester vállalta magára. A fontos intézet létesítésének egyéb iránt leghatalmasabb tényezője az alapító részvényes tagok fizetési buzgalma leendő.

— A holnap tartandó jogász-májális a nyáriidény legszebb vigalmának egyikül ígérkezik. A „Nemes” kert táncsterének festői díszítése, a pazar kezekkel alkalmazott művészek és lámpák sokszoros fényű világa, Salamon jó zenéje s végre hölgyeink előtt nem épen a legcsekélyebb értékkel bíró csinos táncrend — mit bizony hiszünk — oly közönséget toboroznak a mulatság színhelyére, mely a fáradhatlan rendezőség buzgalma teljesen kárpótolja s a jogász vigalmak eddigi jóhíréhez újabb borostyánokat fűz, ha t, i, eső nem lesz!

— **Felsőes** uralkodónk édes anyjának Zsófia főhercegnének temetésén Pestvárosra küldöttégileg fogja magát képviseltetni.

— A helybeli Ilyeumi önképzőkör 100 frttal a Kisfaludy társaság alapító tagjai közé lépett. Örömmel regisztráljuk e hirt mint oly ténny, mely e szép irányú és nemes hivatásu egyület nevét a feledéstől biztosan megőrzi.

— **Kir. ügyészség** és kincstári jogkép viselet örökösödési ügyekben az igazságügyminiszterium a következő rendeletet bocsátotta ki: „Hivatalos uton nyert értesítés szerint, a bíróságok a törvényes örökösök és végrendelet hiányában hátrahagyott örökösekről az 1868 LIV. t. cz. 593 §-a értelmében a korona ügyészséghez hivatalból intézendő értesítéseket nemely esetben az illető kir. ügyészhez, sőt a kir. főügyészhez küldik be. Minthogy aszent korona vagyonjogi érdekének képviselésére nem az 1871 33 t. cz. alapján szervezett kir. ügyészségi intézmény, hanem a kincstári jogi képviselet van hivatva: utasítottak a bíróságok, hogy az urafogyott hagyatékokat tárgyzó följelentéseiket mindenkor a m. kir. kincstári jogügyek igazgatóságához (székhelye P e s t) intézzék,

— **Konzulság.** Ő felsége Hahn Lipót gyárbiartokos és a venezuelai köztársaság bécsi konzulának kinevezési okiratához a legmagasb exaquaturt megadta.

— A mares-ludasi kisegítő pénztár-egylet június 9-én d. e. 10 órakor, a társalkodó helyiségében, rendes évi közgyűlést tart, melyre mind a részvényes, mind az alapító tagokat, úgy szintén az érdeklő feleket tisztelettel meghívja az igazgató s a g a z g a t ó s á g.

— **Véls Simon** helybeli vizgyógyintézet igazgató tegnap délután 4 órakor nem minden érdeklő nélkül felolvasást tartott, a valódi észszerű gyógmódról, ellentétben, az orvosi gyógmóddal — írta Tráll. Felolvasása két gyógmódszert különböztet meg: egészségeset és állópathat; ez utóbbi mérget rendel s alapelveikre nézve anyiban megegyeznek, hogy egyik betegséget a másik követi. Az anyagok alkalmazása, melyek az egészségeset beteggé teszik a növény és ásvány világából vették s kisebb nagyobb mérvben kivétel nélkül mérgek. Az egészségszerű gyógmód az állópathat orvosi tanát eldobván, azzal merőben ellenkezik. A világtörténelem különböző korszakában az emberiség azon meggyőződésre jutott, hogy az orvostan épen nem gyógyítja a betegségeket; holott az egészségszerű gyógmód hatásos eredményeket mutat fel. Felolvasó ezután, mint mondá világhírű orvosi tekintélyekre hivat-

kozva, megemlíti, hogy dr. Fluid tődgyógyuladánál kórakodban az egészségszerű gyógmódnak adott előnyt s csak magán házaknál rendelt orvosi szereket, itt azonban a halandóság arány 30%-ot tüntet fel dr. Snau minden betegséget egészségszerű gyógmóddal kezel. dr. Baad fürdőkkel egy betegséget sem osztott el. stb. stb. Szakemberekre bizzuk hogy a felolvasás tudományos értékét megítéljék A kert pavilon előtti terén díszes számú közönség foglalt helyet s a szép nem is képviselve volt.

— **Új város.** Karánsebes határvárosi törzstiszti község, a magyarországi szabad királyi városokban fenálló szervezettel városossá emeltetett.

— **London** népességéről elég fogalmat adhat a következő számadat. Pünkösdi hétfőjén a kristálypalotában 57,000, az állatkertben 44,000 és egy másik állatkertben 30,000 ember fordult meg.

— **A Kosuth-falragasz.** Tudva van, hogy pár nap előtt eláraszták a fővárost Kossuthféle piros papírokkal. A curia épületére is jutott belőle egy. A tulbuzóg kapus le akarta tépni a falragaszt, hanem egy uri ember, ki épen akkor olvasá e szavakkal akadályozta meg a buzgólkodó kapust: „Sohse bántsa, ha ma letépjük a plakátokat, holnap letépik a zászlókat is.” A piros czédula ott maradt, s ki a Kossuth-plakátot megmenté — Toth Vilmos ur volt a belügyminiszter.

— **A győri „Kisfaludy Károly”** című szabadkőművespáholy ünnepélyes felavatásán a magyarországi nagy páholy részéről Pulszky Ferenc, Lichtenstein F. Várady Gábor, Mosch Károly, dr. Bakody Todor, Mészák Hugó és Toldy István lesznek jelen.

— **Az angol királynő** már e hó 24-én ünneplé 53-dik születés napját Windsorban ágyuztak, harangoztak, kivilágítást rendeztek s diszlakomát adtak, melyre a királyné egy követ küldött.

— **Országos meteorológiai észlelde.** A kultuszminiszterium által egy országos meteorológiai központi intézet felállítására íránt megindított szakértői tárgyalások befejeztével, ezek beadták jelentéseiket, melyben kijelölik azon helyeket, melyeken ez észlelde legcélszerűbben volna föllátható. Ezek következtében a közoktatási miniszter főlhívja Pestvárosát, mely föltételek mellett volna hajlandó egy országos központi időjárási és lebeszeti észlelde céljára egy 250 □ ölnyi telket oly helyen átengedni, hol nem várható, hogy a közel jövőben magas házak fogának épülni, melyek az intézettől a szükségelt széles látkört elfednék?

— **A magyar tud. akadémia** a jövő évre következő pályázatokat tűzte ki: Az I. osztályból. A gróf Teleky József-féle drámai jutalomért 1873-ra szomorujátékok pályáznak. Csak valódi tragédiák fogadtatnak el a közép-fajok kizárásával. Az e jutalomért pályázó szomorujátékoknak verses formában, még pedig lehető gondallal és szigorral kell írva lenniük. Jutalma száz arany. Határnap 1872. dec. 31-ke. A jutalom 1873. márcz. 19-én adatik ki. A jutalmazott mű előadásra a nemzeti színház sajátja lenne, kiadásra a szerzőé marad. 2. Az 1873-diki akadémiai nagyjutalom (200 arany és Marcibányi mellékjutalom (50 arany) az 1867 —1872-évi körben nyomtatva megjelent, nyelv és széptudományi körbe tartozó munkák legjobbjainak, még pedig egy nagy- és mellékjutalom külön a nyelvtudomány, egy másik a széptudomány, melynek a német nyelvű, figyelemre méltó az ily munkák szerzői, hogy műveket 1873. január végeig a főtítkárhoz küldjék be, feljegyezvén röviden, a mit munkájuk kiváló vonásának tartanak. Azonban e figyelemre méltó korán sincs az az értelme, mintha a be nem küldött munka, melyről a tagoknak tudomása van, nem pályázhatna; sőt ha az akadémia kiadásában jelent volna meg, vagy könyvtárába már beküldetett volna, hivatkozás történhetik arra, hogy a beküldött munkával a szerző pályázni kíván. 3. A nm. m. kir. ministerium kezelése alatt álló Fekesházy-alapítványból ötszáz forint jutalom fog adatni egy, az 1872 —1876-ki öt éves körben, nem magyarok számára, a hazában divatozó bármely nyelven (a magyaron kívül) írt, a magyar nyelv és irodalom megismertetésére rendelt s nyomtatásban megjelent tan-, kézi vagy olvasókönyvek. Mire a hazai írók oly megjegyzéssel tétetnek figyelmes, hogy, bár az illető munkák be nem küldése senkit a jutalomból ki nem rekeszt, csak saját érdekeket mozdítják elő, ha e téren megjelölendő munkáikat benyújtják az akadémiahoz. A II. osztályból. 1. Fejtessék ki elméletileg és gyakorlatilag, mily szempontból itélendő meg a vasuti szállításhoz az úgynevezett differenciális (különbzeti) tarifák jogosultsága és hatása, s mely irányban lennének e tekintetben reformok eszközölendők a fennálló tarifákban. Jutalma a Dóra Sziárd-féle alapítványból ötven arany. Határnap 1873. febr. 28-ka. Adassék elő a bizonyítás elmélete, tekintettel a bizonyítékok rendszerére, a jogfejlésre, s a különféle törvényhozásokra. Jutalma a Sztrókay Antal nevét viselő alapítványból száz arany. Határnap

1873. dec. 31-ke. A jutalmazott munka szerző tulajdona marad, ki azt kiadni köteles. Melyek az egyéni szabadság föltételei és korlátai erkölcs-tani és társadalmi szempontból? Jutalma a Goro-ve alapítványból harminc arany. Határnap 1873. jan. 31. A jutalmat nyerő mű az akadémia tulajdona.

— **Rónay Jacint** szent benedekrendi szerzetes, a koronaherceg magyar tanítójának saecularisatiójára, a „M. A.” szerint már a lépések megtörténtek, melyek folytán számára a pozsonyi n. prépostság van kilátásba helyezve.

— **Vilmos császár** az idén Emsbe vagy Homburgba megy s aztán néhány hétre megint Gasteinbe.

— **Murad Effendi** temesvári török konzul III. Szelem című drámája a bécsi várszínházban a legzajosabb tetszésben részesült; szerzőjét négyezer hivatá ki.

— **Fogadás** választásra. Pozsonyban egy galanthai földbirtokos ezer forintban fogadott, hogy a galanthai kerület jobboldali jelöltje lesz megválasztva képviselőnek. A „Korunk” azt hiszi, hogy ezer forintja a legkisebb veszélyben sines.

— **Bismarck bezárva.** A mult szombat Bismarck herceg családjával Varsin felé utazott. A Stargardi állomáson egy nő a saloncoupe ablakánál megpillantja s egy virágcsokrot dob be a herceg lábaihoz. Bismarck udvarias ember, és siet a szép nőnek köszönetét nyilvánítani, — azonban a kocsi ajtaja be van csukva. Eszrevesszi az állomási főnök a herceg szándékát s legott a kocsinál terem kibocsátandó poroszország legnagyobb emberét, Mindhiába, az ajtó nem enged. Hivatják sebtében a vonatvezetőt, — ez sem boldogul. Nagy bajjal, sok lőtás-futás után lehetett aztán egy lakatost előkeríteni, ki szabadon bocsátá Európá azon nevezetes férfát, ki ezrekre rakta fel a bilincseket.

KÖZGAZDASÁG.

A kolozsvári piaci-árjegyzék május 30.

(alsó ausztriai mérő középár).

Tisztbúza 6 frt 30 kr. Elegybúza 5 frt Z kr. Rozs 4 frt 48 kr. Árpa 2 frt 80 — tab 1 frt 70 kr. Törökbuza 4 frt 84kr. Pityóka 2 frt 64 kr. Marhahus fontja kr. 25.

A M.-Vásárhely piaci árai máj. 23-ról, alsó ausztr. mérője. Tisztbúza 4 ft. 78 kr, rozs 3 ft 90 kr. Elegybúza 4 ft 18 kr. Zab. 1 ft 84 kr. Széna köve 1 ft 80 kr. Egy öf 16 hűv. hosszú 15 ft — kr. Egy font fagygyugyertya 40 k. Marhahus fontja 22 kr. Konyhaliszt — 12 frt. Lencse kupája 22 kr. Paszuly kupája 18 Burgonya, mérője 2 fri — kr. Disznósír 60 kr. 76 kr.

A deési piaci árjegyzék május 23. uszt. mérő Búza 6 ft 60 kr., elegybúza 4 ft 50 k. rozs 4 ft 90 kr. kukorica — ft kr. Zab 1 ft 60 kr. pityóka 2 ft 9 kr. Egy mázsa szalonna — ft — kr. Egy icze disznósír 60 kr. Egy kupa borsó 20 kr., lencse, iczéje 28kr. paszuly, iczéje 20kr. Egy mázsa kenyérliszt — frt. Egy font marhahus 20. Egy mázsa széna 1 frt 80 kr. Egy öf tüzi a kemény 7 ft 50 kr.

A n.-enyedi piaci árai május 23. a. ausztr. mérő tisztbúza 6 ft 15 kr. rozs 3 ft 70 k. elegybúza 4 ft — k. zab 2 ft 10 kr. Széna 2 ft. 40 k. Egy öf 16 hűv. hosszú 11 frt — kr. Marhahus fontja 20 kr. Konyhaliszt 10 kr. Borsó mérője 20 kr., lencse 24 kr. paszuly ft 16 kr. —

A szamosújvári piaci árai május 23. alsó a. mérő tisztbúza, ausztr. mérője, 6 ft 20 kr. elegybúza 4 ft 80 kr., rozs 4 ft 10 kr., törökbuza — ft — kr., zab 1 ft 60 kr, széna mázsa 2 ft 20 kr. Egy öf 16 hűv. hosszú 12 ft. — kr. marhahus fontja 21 kr., konyhaliszt 9 kr. —

Távírat tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Május 28-án 5%. Metalliques 100 fr 64.75 Kamat —. —. 5%. Nemzeti kölcsön 72 frt. 72.15. 1860. Kölcsön 103.80. Bankrészvény 837. — Hitelintézeti részvények 334.80. London 112.75 ft. st. 112.85. Ezüst 110.85 Cs. kir. arany 5.42. Napoleondor 8.98.

Urbéri kötvények: Magyarországi 81.50. Temesi 79.25. Erdélyi 89.. Horváthországi 849.

Felelős szerkesztő **Szász Béla.**

Nyiltér*)

Ó v á s.

A néhai gr. Tholdy Lajos örökösseinek értése re esvén, miszerint Maurer Béla a n. gr. Tholdy Lajos féle hagyatékhöz tartozó ingatlanok el-

*) E rovatt alatt közlőttekért csupán a sajtóhá-
sóság irányában vállal felelősséget Szerk.

árusíthatására — magát felbatalmazottnak é megbizottnak állítja, kénytelenek a fentebb örökösök jogaik megóvása céljából ezennel ki-nyilatkoztatni, hogy ők Maurer Bélának soha ily nemű felbatalmazást nem adtak — mások-kárai kikerülése végett óva inteni mindenkit, hogy Maurer Bélával a már említett hagyaté-ki ingatlanok felett vásári szerződést kötni ne merészeljen.

M. N. Sombor 1872 máj. 28.

a gr. Tholdy Lajos apai ágoni

örökösöi megbízásából!

Sombory Lajos.

Biasini gyorskocsi menetrendje

1872. május 7-31:

Május 6-ikán a m. k.-vasut Tóvis—Megyesi vonala a forgalomnak átadatván, az egész vasutimenetrend Felvincz Marosvá árhely és Károlyfehérvár között változás alá jött, a gyorskocsi indulását is a vasut érkezése és indulásához kellett szabályozni, hogy minden Felvinczre érkező és onnan elinduló vasutakhoz közvet-
len csatlakozás legyen. —

A gyorskocsi indulnak Kolozsvárról Felvinczre naponta kétszer reggeli 3, és délután 4 órakor. —

Felvinczről Kolozsvárra reggeli 4 órakor és délután 3 órakor a vasút megér-kezése után. — Kolozsvárról Déésre marad a régi indulási idő reggeli 8 óra na-ponta.

Déésről Kolozsvárra délután 1-óra. — 1 hely ára Kolozsvárról Felvinczig vagy vissza I. Coupeba 4 frt, hátulsó 3 ft. 50 kr 30 font szabad podgyászzsal.

Kolozsvárról Szamosújvárra 2 ft. 40. Ko-lozsvárról Déésig 3 ft. 20. — 30 font szabad podgyászzsal.

Minden betegnek erő és egészség gyógyszer és költség nélkül: Realesciére Du Barry Londonból.

Minden szenvedőnek egészsége az izletes Reva-lesciére du Barry által, mely gyógyszer költség nélkül az alábbi betegségeket eltávolítja: gyomor, ideg-, mell-, tüdő-, máj-, mirigy-, nyálkahártya-, légzési, hólyag- s vese bajok, gümőkór, aszkór, asthma, köhögés, emészt-hetlenség, dugulás, hasmenés, álmatlanság, gyengeség, aranyér, vízkór, láz, szédülés, vértolulás, tüdőgáz, roszullét és hányás a terhesség alatt is, diabetes, méla-kór, elsoványodás, csusz, közsűvény Kivonat 73,000 ta-nusítványból, oly felgyógyulásokról, melyek a gyó-gyászatnak ellenállottak.

48,421. sz. bizonyítvány.

Vág-Ujhely Magyarország

Több éve zavarva volt emésztésem gyomorba-jokkal és elnyálkásodással kellett küzdenem. E bajoktól a Realesciére 14 napos használata által megmenekültem.

Stern J. L. tanító a népiskolán.

Gasen, Stiria, Birkfeld posta 1870. nov. 19.

Igen tisztelt ur! Örömmel és kötelességszerű-
leg elismerem a Realesciére jó hatását, a hogy ez
több oldalról elismertett. E kitűnő szer engem bor-
zasztó lélekési, nebeléktől nehéz köhögéstől, felfu-
nyaktól, nyomorgórcsától szabadított meg, melyekben
évekig szenvedtem.

Steininge Vincze pens. lelkész.

Páris, 1856. april 26,

Uram! Az ön Realesciére-csokoládéja oly jót
tett, minthogy asthaticus bajoktól, melyekben évekig
szendtem, végleg megszabadított

Gaillard, a francia hadsereg főintendánsa.

Adra, Almeria tart. (Spanyolország 1867. oct. 21.

Nagy örömmel jelentem lányom meggyógyítását
hoszas szenvedéseiből, miket egy bőrkötés okozott és
az álomtól fosztá meg.

Perrin de la Hitellos francia vice-consul

72,632. sz. bizonyítvány.

Baumont, 1868. aug. 5.

Az ön Realesciére-je csodákat művel a beteg-
nél. Küldjön még 72 szelencével.

3 Balette J., gyógyszerész.

Táplálóból levén mint a hus, a Realesciére fel-
nőttek és gyermekeknek 50-szeres árát megtakarítja a
gyógyszerekben.

Bádószelencékben fél fontos 1.50, 1 fontos,
2.20, 2 fontos 4. 50, 5 fontos 10 frt, 12 fns, 20 frt,
24 fns, 36 frt. Realesciér csokoládé por- és tábla alak-
ban 12 csészére 1.50, 24 csészére 2.50, 48 csészére
4.50, porban 120 csészére 10 frt, 288 csészére 20 frt,
576 csészére 36 frt. — Kapható: Barry du Barry és
társánál Bécs, Wallischgasse 8. sz. **Kolozs-
várt: Binder gyógyszerésznél.** Pesten Tö-
rök, Linzben: Haselmayer, Frágában: Fürst J. Brün-
ben: Eder F., Debreczenben: Mihálovics István gyógy-
szerésznél, Duna-földvart: Nadhera Pálnál, Károlyváros:
Brilli F.-nél, Kanizán: Lovak Károlynál, Maros-Vá-
sárhely: Fogarasi Dömötörnél, Pozsonyban: Pisztori
Felixnél, Székes-Fehérvárott: Dieballa Györgynél, Vág-
ujhelyen: Conglegner Ignácznál, Csernovitzban: Schmirch
Ignácznál, Varasdon: dr. Halter A.-nál, Ágrámban:
Irgalmasok gyógyszeráránban, azonkívül a bécsi hás
postai utalvány vagy utánvét mellett szétküldi.

Hirdetmény.

Tordamegye képviselő bizottságát az 1872 — 1875-i országgyűlés öszvehívásáról szóló kir. leirat, s a községek rendezésére vonatkozó előmunkálatok feletti intézkedés végett j. évi **junius 11-ére** Tordára öszvehívom, miről a megye területén kívül lakó képviselő bizottsági tagokat értesítem.

Torda, 1872, május 30 kán.

Br. KEMÉNY GYÖRGY, főispán.

181. 1872.

(212)

(1—1)

eln.

Hirdetmény.

Nemes Aranyosszék főkirálybírája ő méltóságának megbízása folytán, a ns. szék törvényhatóság képviselő bizottságát, Felvinczen 1872 **junius 10-éig** rendkívüli, az állandó bizottságot pedig ezt megelőzőleg **9-kén délelőtt 10 óráig** kezdődő gyűlésekre, hivatalos illemmel meghívom.

Tárgyai lesznek: királyi kegyelmes meghívó levél az 1872 évi **september 1-re** hirdetett országgyűlésre, szentesített törvények kihirdetése; miniszteri leiratok és a körjegyző szigorlat tárgyai és megtartási módja felett kért tervet tárgyalása; egy árvaiszéki ülönk választása: alkirálybírói jelentés s más keblü ügyek.

Felvinczen, 1872, május 26 kán.

Ns. Aranyosszék alkirálybírája:

MAGYARI PÁL.

52. 1872.

(211)

(1—3)

A gyulafehérvári takarékpénztár

igazgatósága által ezene közudomásra tétel: hogy a kibocsátott **ideiglenes részvény-nyugták** — ezek később gáltatása és egy részvény után 1 frt. befizetése mellett, a t. cz. részvényesek nevére kiállított **új részvényjegyekkel kicserélhetnek**; a netalán igénybe veendő átíratás díja, az alapszabályok 7-dik §-e értelmében, a társulat pénztárába befizetendő.

Közudomásra tétel továbbá: hogy folyó május hónap 6-kán tartott nagyválasztmány az alapszabály 3 dik §-e értelmében egy egy részvény után 20% és pedig: **folyó évi július 1-én 10% = 10 frt. mint 4-dik részlet, és szeptember 1-én 10% = 10 frt. mint 5-dik részlet** befizetését elhatározta, miről a t. cz. részvényesek — az alapszabályok 5 dik §-re figyelemzetéssel értesítettek.

Gyulafehérvártt, 28 dik máj. 1872.

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

2660.

(210)

(2—3)

450.

Hirdetés.

A vajda-hunyadi m. kir. vasgyárnál (Govasdián) **f. évi juniustól kezdve**, az ásó és kapák árai következők lesznek:

1/2	1/4	1/2	1/4	2 futas
27 frt.	31 ft.	35 ft.	39 ft.	43 forint

100 darabonként.

A köszörült kapák és ásó 100 darabonként 1 frt 50 krtól drágábbak.

Govasdia, (utolsó posta: V.-Hunyad) 1872.

NEM HIVATALOS.

(167)

(11—*)

Az első magyar általános biztosító társaság

Kolozsvári főügynöksége

az idejéigény kezdetével tisztelettel jelenti, miszerint mindennemű

jégbiztosítást,

meltányos feltételek mellett (ösmert íelektől váltóra is) elfogad.

Káresetében azonnali pontos kárfelvételről gondoskodva van.

Bővebb felvilágosítással a helybeli főügynökség (főter 2 sz. Zalogház épület) nemkülönben a vidéki alügynök urak készséggel szolgálnak.

A főügynökség.

(168)

(6—*)

VICTORIA

biztosító társaság Kolozsvártt

JELENTÉS és FELHÍVÁS.

Van szerencsénk a t. gazda-közönség tudomására hozni, hogy folyó évi

jég díj-szabályzatunkat kibocsátók s

az ez idejé-üzletet megnyitottuk.

Felhívjuk ehhez képest a t. közönséget folyó évi jég-biztosításait társaságunknál tenni meg.

A Victoria előnyei: mint

olesódíjak:

káresetén azonnali intézkedés és fizetés; a kárbecslési költségeknek egészen a társaság által hordozása;

a biztosításoknak váltóra megtétele; az egyedül a VICTORIA által gyakorolt társas és községi biztosítás;

a jég-üzletnek a tüzzel annyiban összekapcsolása, a mennyiben együttesen feladott új tűz-biztosítások díj leengedésben részesülnek sat.

az erdélyi közönség előtt országsherte ismeretese, s bővebb ajánlatást nem igényelnek. Azért itt csak annyi legyen különösen kiemelve, hogy

az idejégbiztosítási díjak, daczára a tavalyi tömeges és országos jég-veréseknek, lejjebb szállítottak, hogy

a megállapított díjak 10%-a leengedtetik, és hogy

a VICTORIA az, mely évek óta már Erdélyben a legtöbb jégkárt fizeti, s nevezetesen tavaly többet fizetett, mint az Erdélyben működő kilencz biztosító társaság összesen.

Közelebbi tájékozással, egyéb kedvezmények iránti felvilágosítással szolgálnak a vidéki ügynökségek, felügyelők és helyben

a VICTORIA

biztosító társaság Vezérügynöksége Kolozsvártt

Wagner.

Szász.

Hirdetmény.

Melynélfogva alóírtak ezennel tisztelettel tudatjuk a nagy érdemű közönséggel, hogy a szabadalmazott „HAZA” élet- és az „UNIO” tűz- és jég-kár elleni biztosító Bank társaságokak „ERDELY” részére (Brassó várossal kivéve) főügynökévé t. cz. **Helpy Adolf** ur neveztetett ki.

A „Haza” és „Unio” biztosító bankok.

Fent megírt hirdetmény következtében körhírré teszem a helybeli és vidéki tisztelt közönségnek, hogy mind azok, kik az említett két biztosító Banknál **életöket, vagy javaikat biztosítani óhajtják**, egész bizalommal hozzáam folyamodni méltóztassanak.

Egyszersmind felszólítom mindazon egyéneket, kik említett két biztosító társaságnál akár itt helyben, akár pedig vidéken mint **ügynökök kívánnának működni**, ebbéli szándékukat személyesen, vagy bérmentes levél által további utasítás végett szíveskedjenek engem fölkeresni. Oly egyéneknek, kik e téren már működtek, vagy kellő jártassággal bírnak, mások felett előnyök leendő

Kolozsvártt, május 13-án, 1872.

(189)

(7—12)

HELFFY ADOLF,

főter 544 ház szám.

A Liebig-féle Kumys kivonatot

a bécsi egészségügy hatóság által gyógyszerül elismert és a krakkói tudós társaság által kiválólag ajánlt e szert a legelső rangú orvosi facultások egybehangzó véleménye szerint az első hely illet meg minden eddig a tüdőkö ellen ismert és alkalmazott szerek sorában. — Gyorsan és biztosan gyógyítja a **tüdővést** (a legelőhaladottabb stadiumba), a **gümőkört** (ismertető jelei: vérhányás, mell- és lélekzethány); **gyomor-, bél- és bronchial catarrhust**, **Anémia-t** (vérszegénység) tartós betegeskedés és a mercurium hosszas használata következtében: **Chlorosis t.** (sápkór); **Asthma t.** **Sorvadást**, **Hátgerinczsorvadást**, **Hysteria-t** és **ideggyöngöseséget**.

Üvege 1 frt. o. ért. Dobozok 4-től bárhány üvegig.

A szállítást történik a Kumys gyógyintézet központi raktára által

Wien, Mariahilferstrasse 36. Bern (S. Friedli jun.)

N. B. Eddig eredménytelenül orvosszerekkel gyógyított betegek teljes bizalommal tegyenek egy utolsó kísérletet a Liebig-féle kivonattal.

Minden üres kupás üvegért 10 kr. adatik.

(144)

(8—*)

BOROK és SÖRÖK
Karvazy Gyulától

főter gróf Teleky-ház.

Üvegestől számítva

1 kupa asztali (pecsételt cylinderben)	58 krajczár.
1 „ „ finomabb	70 „
1 üveg bakator 1/2 kupás	60 „
1 „ „ 1/4 „	30 „
1 „ magyarai 1862-beli 1/2 kupás	70 „
1 „ „ 1/4 „	35 „
1 „ Rishng 1/2 kupás	70 „
1 „ „ 1/4 „	35 „
1 „ Budai vörös 1/2 kupás	60 „
1 „ „ 1/4 „	30 „

1 kupa Budai cylinderben 1 ft.

1 palack Schwechati Dreher-sör 40 kr.

1 „ Ficko-sör . . . 50 kr.

Fenn-jegyzett borok és sörök jégpinczéből adatnak ki.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Minden sörös üvegért 10 krajczár adatik.

Moll Seidlitz-porai.

E porok rendkívül s a legkülönbébb esetekben bebizonyult hatásuk következtében, minden eddig ismert házi gyógyszerek közt elvitatlanul első helyet foglalnak el; s ezer meg ezer kezünkben levő hányalókat a nagy csészárság minden részéből részletezett kimutatást nyújt, hogy e porok rögzött szorulásban, emésztéshány és zabában (Sodbrannen), továbbá görcsökben, yesebajokban, inbajokban, szívdobogásban, izgulatfajásban, vértolulásokban, csúszos tagfájdalmakban, végre aszkórságra, hypochondriára való hajlamban, tartós hányásingerben sat. a legjobb sikerrel használtattak s a legártalmasabb győgeredményt mutatták fel.

Egy eredeti doboz ára használati utasítással együtt 1 frt o. é.

Francziapálinka és só.

Legbiztosabb orvosok a szenvedő emberiség segélyére minden belső és külső gyuladásoknál, a legtöbb betegségek mindenféle sebzése, fejt-, fül- és fogtájás, -égi bajok, nyiltsebek, rák, brand, szemgyulladás, bénulások és mindenféle sérülések sat. ellen.

Palackokban használati utasítással együtt 80 kr o. é.

Dorsch-gadócz- (csuka-) máj-olaj.

A legtisztább s leghatásosabb gyógyszer Bergentől Norvegiában, a nem kell összetévesztetni a mesterségesen tisztított máj-olajjal.

A valódi Dorsch-gadócz-máj-olaj legjobb sikerrel alkalmaztatik mell- és tüdőbajokban, görvényben és rachitisben. Meggyógyítja a legáltalánosabb csúsz- és közszenyhabjakat valamint rögzött borkilütséket.

1 palack ára használati utasítással együtt 1 frt o. é.

Valódi minőségben kapható csupán

Kolozsvártt: BINDER K.

(ezelőtt Ritter) győgytárában, bel-

monostortól a Rodoute során, továbbá

Wolff J. dr. Hintz G.

és Engel J. győgytárában va-

lamint Karvazy József ke-

reskedésében.

Dézsen: Kremer Samuán.

Déván: Lengyel Gergelynél.

Besztőben: Scholtész Arnoldnál.

Brassóban: Jekelius F. és Eremiás

Döménél.

Maros-Vásárhelyt: Jeney Károly és

Bucher Miksánál.

Nagy-Károlyban: Schöberlnél.

Nagy-Szebenben: Müller gyógyszerész.

nél és Sill Mihálynál.

Nagy-Váradon: Jány Antal és Kiss

Samuán.

Szegevártt: Teutsch J. B.-nél.

Szászsebenben: Binder F. gyógyszer.

Szerdahelyt: Schimert F. gyógyszer.

Zilahon: Harmath S. F.-nél.

(94)

(13—52)

Földhitel kölcsön

Telekkönyvileg rendezett földbirtokokra 5³/₄ % kamat 2¹/₄ % törlesztés 22 évre. — 5³/₄ % kamat 1% törlesztés 34 évre, nagyobb kölcsönöket még előnyösebb feltételek mellett is eszközöl a hatóságilag engedélyezett általános

„Ipar- és kereskedelmi ügynöki iroda“

Kolozsvártt bel-monostor 178 sz. emelet. Értekezhetni d. u. 1-től 4 óráig.